

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avd 5 Vattendomstolen

DOM
1981-07-16
Stockholm

DVA 51 s 1 (23)
VA 11/81
Aktbil 54

Original

DOMSTOLEN

vattenrättsdomaren Bjarne Örnstedt, fastighetsrådet Bengt H:son Falk samt nämndemännen Holger Bergman i Österbybruk och Anders Isaksson i Alunda

SÖKANDE

Tierps kommun

Ombud: advokaten Nils Vasseur, Alrutz' Advokatbyrå AB, Mäster Samuelsgatan 4, 111 44 Stockholm

SAKEN

grundvattentäkt vid Odenskälla

DOMSLUT

Vattendomstolen lämnar Tierps kommun tillstånd att vid brunnar på fastigheten Svartbäcke 1:6 i Tierps kommun, Uppsala län, ta ut 1 900 m³ vatten per dygn i medeltal för år, dock högst 2 850 m³ under ett och samma dygn.

Rätten till tillgodogörandet av grundvattnet skall för framtiden vara förenad med fastigheten Svartbäcke 1:6 (vattentäktsfastighet).

Sökanden skall tillse att de i vattendomstolens dom 1978-04-20 (DVA 36) givna tillstånden till vattenuttag ur Husbybäcken inte äventyras genom nu medgivet uttag.

Det åligger sökanden att genom åtgärd eller på annat sätt förse fastighet med vatten om dess vattentäkt till följd av nu medgivet uttag skulle sina.

Postadress
Box 510
101 26 Stockholm

Gatuadress
Gästrikcgatan 12

Telefon
08 - 14 28 00

Johansson

Genom denna dom medgivna arbeten skall vid äventyr som sägs i 2 kap 50 § vattenlagen vara fullbordade före utgången av år 1983.

Om det lämnade tillståndet vållar skada eller intrång, som vattendomstolen ej förutsett, får den som lider skadan eller intrånget framställa ersättningsanspråk genom anmälan till vattendomstolen före utgången av år 2003.

I denna dom meddelat tillstånd får tas i anspråk utan hinder av att domen ej vunnit laga kraft.

Sökanden åläggs utge ersättning dels för sakägares ombudskostnader med tjugoentusensjuhundrafyrtiotre (21 743) kr 80 öre till förbundsjuristen Lars Åke Lindbergs huvudmän, varav 20 500 kr i ombudsarvode, dels för sakägares personliga kostnader enligt följande:

<u>namn</u>	<u>fastighet</u>	<u>tidsspillan</u>	<u>resa</u>
Bror Holmquist	Götbrunna 2:8	130	-
Guy Johansson	" 2:11	130	-
Thuve Karlsson	" 2:2	130	-
Bertil Engström	Svedja 1:3	130	-
Rolf Eriksson	" 1:10	230	90:40
Ingvar Kläringe	" 1:11	130	-
Christina Ericsson	" 1:11	130	-
Göte Lundqvist	Sisselboda 2:6	130	-
Ture Andersson	" 2:4	130	-
Elsa Eriksson	Åbyggeby 2:5	130	-
Ruth Aronsson	Kläringboda 3:1 m fl	130	-

<u>namn</u>	<u>fastighet</u>	<u>tidsspillan</u>	<u>resa</u>
Göte Eklund	Kläringe 1:1, 2:1	130	-
Eric Bohlin	Husby 19:1	130	-
Jan-Gunnar Ekstav	Staf 1:2	330	58:75
Lennart Bergström	Hökby 1:2	130	-
Rune Mattsson	Svartbäcke 1:2	230	-
Per-Erik Eriksson	Sävattbo 1:6	130	-
Gunnar Larsson	Bolandsbo 1:1	130	-
Ingemar Wicksell	Nyboda 1:1, Sisselboda 2:2	330	58:75
Lars Andersson	Allerbäcke 1:5	130	-

Beloppen skall erläggas med lagstadgad ränta.

ANSÖKAN

Tierps kommun har ansökt om tillstånd att vid brunnar på område av Svartbäcke 1:5 utta en vattenmängd av 2 600 m³ per dygn i medeltal för år, dock högst 3 900 m³ under ett och samma dygn.

Kommunen har hemställt om en byggnadstid av 2 år och att vattendomstolen måtte fastställa vattentäktsfastighet samt förordna att blivande tillstånd får tas i anspråk redan innan dom därom vunnit laga kraft.

Kommunen har i en till ansökan hörande, av Scandiaconsult AB 1981-02-17 upprättad teknisk beskrivning närmare redogjort för ansökan. Utredningen är intagen i denna dom som domsbilaga 1.

Kommunen har vid förhandlingen uppgivit att den tilltänkta vattentäktsfastigheten erhållit beteckningen Svartbäcke 1:6.

MOTSTÅENDE INTRESSEN

Länsstyrelsen i Uppsala län, naturvårdsenheten, har i yttrande 1981-04-02 anfört:

Vattenförsörjningen för samhällena Örbyhus och Tobo är otillfredsställande. Vattenförsörjningen måste därför förstärkas med en ny vattentäkt.

Vattentillgången vid Odenkällan kan sannolikt medge det uttag som erfordras för att tillgodose Tobo, Örbyhus, Vendels kyrkby och Husby. Vattenuttaget bör anpassas så att inga skador uppstår exempelvis på närliggande vattentäkter. Skulle oförutsedd skada uppstå måste kommunen vara beredd att reglera detta.

Länsstyrelsen erinrar slutligen om att aktuell grundvattentäkt ligger inom område där länsstyrelsen genom beslut den 5 april 1960 enligt 68 § hälsovårdsstadgan fastställt särskilda föreskrifter till förekommande av föroreningar av grundvattnet.

Förbundsjuristen Lars Åke Lindberg har som ombud för ett antal fastighetsägare yrkat att kommunen inte skall medges ett större uttag än vad som kan visas erforderligt år 2000, att kommunen genom åtgärd eller på annat sätt åläggs förse fastighet med vatten om dess brunnar till följd att nu yrkat uttag och att tiden för anmälan av oförutsedd skada bestäms till 20 år.

Lindbergs erinringsskrift har intagits i denna dom som domsbilaga 2.

Kommunen har vid förhandlingen vidhållit sina yrkanden beträffande rätt till uttag men medgivit Lindbergs yrkanden i övrigt och genmält: Grundvattentillgången är tillräcklig för såväl kommunens som jordbrukets behov. Då det är fråga om en stor kapitalinvestering är det nödvändigt med en avskrivningstid på 40 år. Det är ekonomiskt att använda den befintliga vattentäkten jämsides med den nya sedan denna tagits i bruk. Den befintliga vattentäkten, som ger maximalt 15-16 l/s, avses användas endast i nödlägen vid ledningsbrott och liknande. Det prognostiserade vattenbehovet bygger på en dygnsförbrukning av 500 l vatten per personenheter och dygn, inklusive det industriella behovet, med en förhöjning på 25 % enligt de rekommendationer som Svenska Vatten- och Avloppsföreningen utfärdat 1976. Vattenbehovet år 2000 kan beräknas uppgå till 2 100 m³ eller 24 l/s.

Lindberg har vid huvudförhandlingen anfört att den uppgivna dygnsförbrukningen är tilltagen alldeles för högt.

DOMSKÄL

Erinringar har framförts mot det av kommunen ansökta uttagets storlek.

Lindberg har som skäl för sitt yrkande att kommunens uttag bör begränsas anfört dels att grundvattnet framdeles kan behövas för jordbruksbevattning, dels att den i vattenlagen stipulerade längsta tiden för anmälan av oförutsedd skada är begränsad till 20 år.

Vattendomstolen har i dom 1978-04-20 (DVA 36) lämnat Göte Eklund, Kläringe 1:1 m fl fastigheter, och Karl Olof Ericsson, Kläringe 3:2 m fl fastigheter, tillstånd att för jordbruksbevattning i den omfattning som anges i domen under tiden maj - augusti ur Husbybäcken utta vardera högst 15 l/s. Vattendomstolen har därvid uttalat att enligt uppgifter i målen vattenföringen i Husbybäcken till följd av källflöden synes vara så riklig att olägenheter i bäcken ej kan antas uppkomma till följd av dessa uttag.

De källflöden som här åsyftas är utflöden från Odenskälla och närliggande källor. Kommunens utredning i målet är ej så fullständig - bl a saknas närmare utredning om vattentillgången under torrår - att man därur med säkerhet kan sluta sig till hur vattenföringen i Husbybäcken påverkas. Dock har kommunen upplyst att Odenskälla aldrig sinar. Fullständig utredning av förhållandena torde vara besvärlig och kostsam. Med hänsyn till att den större delen av vattenuttaget ur Husbybäcken torde ske under förra delen av bevattningsssäsongen då grundvattentillgången i åsen är relativt sett riklig

kan emellertid antas att kommunens uttag - begränsat på sätt framgår av domslutet - ej medför olägenheter i Husbybäcken. Tillstånd bör därför ges utan ytterligare utredning. Kommunen bör dock åläggas tillse att gällande tillstånd att ta ut vatten i Husbybäcken inte äventyras.

Vad åter beträffar Lindbergs invändningar att grundvatt-
net framdeles kan behövas för bevattning av andra jord-
bruk, från vilka ansökan ännu ej ingivits till vatten-
domstolen, kan den enligt vattenlagens regler ej föran-
leda en begränsning av det begärda uttaget.

Eftersom den investering kommunen ämnar göra är stor
och avskrivningstiden lång bör tillståndet nu avse ett
vattenuttag som svarar mot behovet år 2020. Att längsta
tiden för anmälan av oförutsedd skada utgår tidigare
utgör ej skäl för annan bedömning.

Bestämmelserna i 2 kap 43 § vattenlagen föranleder
vattendomstolen att uttala döljande:

Den av kommunen prognosticerade befolkningsutvecklingen
inom ifrågavarande samhällen synes böra godtas. Antalet
personenheter år 2020 uppskattas således till 3 850.

Däremot finner vattendomstolen den antagna specifika
vattenförbrukningen år 2020 alltför hög. Den har av
kommunen angivits till 500 l per personenheter och dygn
(l/p.d) vartill lagts 35 procent eller således samman-
lagt 675 l/p.d. Vattenförbrukningen i mindre samhällen
av förevarande typ inklusive förbrukning för industri
m m torde för närvarande i genomsnitt inte överstiga

300 l/p.d. Utvecklingen under de senaste åren har ej visat stigande specifik förbrukning, utan snarare sjunkande. Man synes kunna räkna med att den specifika förbrukningen under den nu aktuella tidsperioden fram till år 2020 i vart fall ej avsevärt kommer att stiga. Till de angivna förbrukningsvärdena skall emellertid göras ett tillägg för oundvikligt läckage m m. Läckaget, inom ledningssystemet inom Örbyhus-Tobo uppges vara stort. Man bör emellertid utgå från att detta läckage så småningom kan minskas. Med hänsyn till det anförda finner vattendomstolen skäl att begränsa tillståndet till vad som motsvarar en specifik förbrukning av knappt 500 l/p.d. år 2020 eller således avrundat en medelförbrukning av 1 900 m³/dygn och en största förbrukning av 2 850 m³/dygn.

Vattendomstolen finner att hinder mot bifall till ansökningen inte föreligger enligt bestämmelserna i 2 kap vattenlagen under förutsättning att tillstånd ges till ovan angiven vattenmängd.

Kommunen har i övrigt medgivit att iaktta vad som påkallats i målet.

Då det kan dröja lång tid innan tillståndet att ta ut vatten utnyttjas helt, bör anmälningstiden för oförutsedd skada bestämmas till 20 år.

Enär arbetena avses påbörjas under hösten 1981 föreligger skäl bifalla yrkandet om verkställighetstillstånd.

Kommunen här medgivit att utge yrkade ersättningar
för rättegångskostnader.

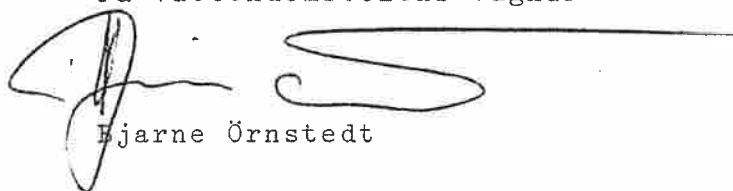
FULLFÖLJDSHÄNVISNING

Se bilaga 3

Vadeanmälan senast den 30 juli 1981

Vadeinlaga senast den 13 augusti 1981

På vattendomstolens vägnar



Hjarne Örnstedt

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avd. 5 Vattendomstolen
Kaplan E. Rosenqvist
Ett stämman.

E. Rosenqvist

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avd. 5 Vattendomstolen
Bevis 14. 8. 19 81
 Beslutet Domen
har vunnit laga kraft

